

מסכת מכות

פרק ב

א. אלו הן הגולין, ההורג נפש בשגגה. הנה מעגל במעגילה ונפלה עליו והרגתו, הנה משלשל בחבית ונפלה עליו והרגתו, הנה יורד בסלם ונפל עליו והרגו, הרי זה גולה. אבל אם הנה מושך במעגילה ונפלה עליו והרגתו, הנה דולה בחבית ונפסק החבל ונפלה עליו והרגתו, הנה עולה בסלם ונפל עליו והרגו, הרי זה אינו גולה. זה הכלל, כל שבדרך ירידתו, גולה. ושלל בדרך ירידתו, אינו גולה. נשמת הפרזל מקתו והרג, רבי אומר, אינו גולה. וחכמים אומרים, גולה. מן העץ המתבקע, רבי אומר, גולה. וחכמים אומרים, אינו גולה:

ב. הזורק אבן לרשות הרבים והרג, הרי זה גולה. רבי אליעזר בן יעקב אומר, אם מפשיצא אתה האבן מידו הוציא הלז את ראשו וקבלה, הרי זה פטור. זרק את האבן להצרו והרג, אם יש רשות לנזק לכנס לשם, גולה. ואם לאו, אינו גולה, שנאמר (דברים יט) ואשר יבא את רעהו ביער, מה היער רשות לנזק ולמזיק לכנס

לְשֵׁם, יֵצֵא חָצֵר בַּעַל הַבַּיִת שְׂאִין רְשׁוֹת לַנֶּזֶק וְלַמִּזֵּיק לְכַסֵּס לְשֵׁם.
אָבֹא שְׂאוּל אוֹמֵר, מִה חֲטַבַּת עֲצִים רְשׁוֹת, יֵצֵא הָאֵב הַמֶּכֶה אֶת בְּנוֹ,
וְהָרַב הָרוֹדֶה אֶת תַּלְמִידוֹ, וְשָׁלִיחַ בֵּית דִּין:

ג. הָאֵב גּוֹלָה עַל יְדֵי הַבֵּן, וְהַבֵּן גּוֹלָה עַל יְדֵי הָאֵב. הַכֹּל גּוֹלִין עַל
יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל גּוֹלִין עַל יְדֵיהֶן, חוּץ מֵעַל יְדֵי גֵר תּוֹשֵׁב. וְגֵר
תּוֹשֵׁב אֵינוֹ גּוֹלָה אֶלָּא עַל יְדֵי גֵר תּוֹשֵׁב. הַסּוֹמֵא אֵינוֹ גּוֹלָה, דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, גּוֹלָה. הַשּׁוֹנֵא אֵינוֹ גּוֹלָה. רַבִּי יוֹסִי בַר
יְהוּדָה אוֹמֵר, הַשּׁוֹנֵא בְּהָרֶג, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמוֹעֵד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר,
יֵשׁ שּׁוֹנֵא גּוֹלָה וְיֵשׁ שּׁוֹנֵא שְׂאִינוֹ גּוֹלָה. זֶה הַכֹּל, כֹּל שֶׁהוּא יָכוֹל
לּוֹמַר לְדַעַת הָרֶג, אֵינוֹ גּוֹלָה. וְשָׁלֹא לְדַעַת הָרֶג, הֵרִי זֶה גּוֹלָה:

ד. לְהִיכֹן גּוֹלִין, לְעָרֵי מִקְלָט. לְשָׁלֵשׁ שְׂבַעֲבָר הִירְדּוֹן וְלְשָׁלֵשׁ
שְׂבַאֲרֶץ כְּנָעַן, שְׂנַאֲמַר (בַּמִּדְבָּר לֵה) אֶת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר
לִירְדּוֹן וְאֶת שְׁלֹשׁ הָעָרִים תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְגו'. עַד שֶׁלֹּא נִבְחָרוּ
שְׁלֹשׁ שְׂבַאֲרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ שְׁלֹשׁ שְׂבַעֲבָר הִירְדּוֹן קוֹלְטוֹת,
שְׂנַאֲמַר (שֵׁם) יֵשׁ עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה, עַד שֶׁהָיוּ שְׂשִׁתָּן קוֹלְטוֹת
כְּאַחַד:

ה. וּמִכְּנֻסוֹת לָהֶן דְּרָכִים מִזּוֹ לָזוֹ, שְׂנַאֲמַר (דְּבָרִים יט) תִּכְיֶין לָךְ
הַדֶּרֶךְ וְשִׁלְשָׁתָּ וְגו'. וּמוֹסְרִין לָהֶן שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׂמָא יִהְרָגְנוּ

בְּדֶרֶךְ, וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו. רַבִּי מֵאִיר אָמַר, אֵף הוּא מְדַבֵּר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ,
שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ:

ו. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אָמַר, בַּתְחִלָּה, אֶחָד שׁוֹיֵג וְאֶחָד מֵזִיד
מִקְדִּימִין לְעָרִי מְקַלֵּט, וּבֵית דִּין שׁוֹלְחִין וּמְבִיאִין אוֹתוֹ מִשָּׁם. מִי
שֶׁנִּתְחַיֵּב מִיתָה בְּבֵית דִּין, הִרְגִּיהוּ. וְשֶׁלֹּא נִתְחַיֵּב מִיתָה, פָּטְרוּהוּ. מִי
שֶׁנִּתְחַיֵּב גָּלוּת, מִחֲזִירִין אוֹתוֹ לְמְקוֹמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר לה)
וְהָשִׁיבוּ אוֹתוֹ הָעֵדָה אֶל עִיר מְקַלְטוֹ וְגו'. אֶחָד מְשׁוּחַ בְּשִׁמּוֹן הַמְּשֻׁחָה
וְאֶחָד הַמֶּרְכָּבָה בְּבָגְדִים וְאֶחָד שֶׁעָבַר מִמְּשִׁיחָתוֹ, מִחֲזִירִין אֶת הָרוֹצֵחַ.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵף מְשׁוּחַ מִלְחָמָה מִחֲזִיר אֶת הָרוֹצֵחַ. לְפִיכָךְ
אֲמוּתִיָּהוּ שָׁל כֹּהֲנִים מְסַפְּקוֹת לָהֶן מִחֲזָה וּכְסוּת, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ
עַל בְּנֵיהֶם שְׂיָמוּתוֹ. מִשְׁנַגְמַר דִּינוּ מֵת כֹּהֵן גָּדוֹל, הָרִי זֶה אֵינוֹ גּוֹלָה.
אִם עַד שֶׁלֹּא נִגְמַר דִּינוּ מֵת כֹּהֵן גָּדוֹל וּמָנוּ אַחֵר תַּחֲתָיו, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן
נִגְמַר דִּינוּ, חוֹזֵר בְּמִיתָתוֹ שָׁל שְׁנִי:

ז. נִגְמַר דִּינוּ כֹּלָא כֹּהֵן גָּדוֹל, הַחֹרֵג כֹּהֵן גָּדוֹל, וְכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁהָרַג,
אֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם. וְאֵינוֹ יוֹצֵא לֹא לְעֵדוּת מִצְוָה וְלֹא לְעֵדוּת
מִמּוֹן וְלֹא לְעֵדוּת נְפֻשׁוֹת. וְאַפְלוּ יִשְׂרָאֵל צָרִיכִים לוֹ, וְאַפְלוּ שׁוֹר
צָבָא יִשְׂרָאֵל כִּיּוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה, אֵינוֹ יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר
(במדבר לה) אֲשֶׁר נָס שָׁמָּה, שָׁם תִּהְיֶה דִּירָתוֹ, שָׁם תִּהְיֶה מִיתָתוֹ, שָׁם
תִּהְיֶה קְבוּרָתוֹ. כְּשֶׁם שֶׁהָעִיר קוֹלָטָת, כֹּךְ תַּחֲוּמָה קוֹלָט. רוֹצֵחַ שֶׁיֹּצֵא
חוּץ לַתַּחֲנוּם וּמִצְאוֹ גּוֹאֵל הַדָּם, רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי אָמַר, מִצְוָה בְּיַד

גואל הדם, ורשות ביד כל אדם. רבי עקיבא אומר, רשות ביד גואל הדם, וכל אדם אין חביבין עליו. אילן שהוא עומד בתוך התחום ונופו נוטה חוץ לתחום, או עומד חוץ לתחום ונופו נוטה לתוך התחום, הכל הולך אחר הנוף. הרג באותה העיר, גולה משכונתה לשכונתה. וכן לוי, גולה מעיר לעיר:

ח. פיוצא בו, רוצח שגלה לעיר מקלטו ורצו אנשי העיר לכבדו, יאמר להם רוצח אני. אמרו לו אף על פי כן, יקבל מהן, שנאמר (דברים יט) וזה דבר הרצח. מעלים היו שֶׁכַּר ללויים, דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, לא היו מעלים להן שֶׁכַּר. וחוזר לשַׁרְרָה שֶׁהָיָה בָּהּ, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, לא הָיָה חוזר לשַׁרְרָה שֶׁהָיָה בָּהּ: